

Wrocław, 30 września 2013 roku

WK.60/341/K-49/13

**Pan
Roman Szelemej
Prezydent Miasta Wałbrzycha**

**Plac Magistracki 1
58-300 Wałbrzych**

Regionalna Izba Obrachunkowa, działając na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 1113), przeprowadziła, w okresie od 25 do 30 lipca 2013 roku, kontrolę doraźną w zakresie prawidłowości wykazywania wymagalnych zobowiązań z tytułu podatku od nieruchomości w sprawozdaniach budżetowych za I półrocze 2013 roku. Zakres zagadnień będących przedmiotem kontroli, a także ustalenia kontroli opisano szczegółowo w protokole kontroli, którego jeden egzemplarz w dniu podpisania pozostawiono w Urzędzie Miasta Wałbrzycha.

Księgi rachunkowe kontrolowanej jednostki nie zawierały zapisów dotyczących zobowiązań wymagalnych w wysokości 5.743.123 zł (należność główna) na rzecz Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu, określonych w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 kwietnia 2010 roku (Sygn. akt II FSK 1939/08) i wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 28 lutego 2013 roku (Sygn. akt I SA/Wr 1423/12) z tytułu nadpłaty w podatku od nieruchomości, powstałej w momencie uchylecia decyzji nr 481 i 482 Prezydenta Wałbrzycha z dnia 28 grudnia 1998 roku wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 20 października 2004 roku (Sygn. Akt I SA/Wr 3335/02). Konto podatnika (karta kontowa podatnika oznaczona nr 1/243 - podatek od nieruchomości) nie wykazuje nadpłaty w podatku od nieruchomości.

Nadpłaty o której mowa w ww. wyrokach z powodu nieujęcia w księgach rachunkowych nie wykazano w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki w pozycji nadpłat, jak również w sprawozdaniu Rb-Z o stanie zobowiązań i tytułów dłużnych w pozycji zobowiązania wymagalne.

W ocenie Gminy (wyjaśnienia, złożone w trakcie kontroli przez Prezydenta i Skarbnika Wałbrzycha, w sprawie nieujęcia w księgach rachunkowych Urzędu i sprawozdaniach budżetowych przedmiotowej nadpłaty w podatku od nieruchomości) „W księgach rachunkowych Urzędu nie może być ujęta nadpłata w podatku od nieruchomości w kwocie 5.743.123 zł z poniższych powodów:

1. Z wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 2 kwietnia 2010 r. - Sygn. Akt II FSK 1939/08, a w szczególności z jego rozstrzygnięcia nie wynika, iż gmina Wałbrzych ma dokonać Spółce Restrukturyzacji Kopalń SA w Bytomiu zwrot i to w kwocie 5.743.123 zł.
2. Z wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 28 lutego 2013 r. - Sygn. Akt ISA/Wr 1423/12, a w szczególności z jego rozstrzygnięcia nie wynika, że Gmina Wałbrzych ma zwrócić Spółce Restrukturyzacji Kopalń SA w Bytomiu nadpłatę i to w kwocie 5.743.123 zł.”

W wyjaśnieniu wskazano też, iż „Prowadzone postępowania – najpierw administracyjne a potem sądowe nigdy nie skoncentrowały się na kwestii powstania zobowiązania podatkowego i jego uiszczenia (lub braku zapłaty) a dotyczyły wyłącznie zwrotu nadpłaty. Na każdym etapie postępowania czy to administracyjnego czy sądowego nie dokonano merytorycznej oceny w sprawie powstania i kwoty zobowiązania podatkowego, jego uiszczenia czy powstania nadpłaty”.

Wskazano również, że zgodnie z art. 80 § 1 w związku z art. 80 § 3 ordynacji podatkowej prawo do zwrotu nadpłaty wygasło najpóźniej 31 grudnia 2011 r.

Do wyjaśnień załączono opinię prawnopodatkową doradcy podatkowego Sławomira Zielenia („Sławomir Zielen i Wspólnicy” spółka z o.o. Spółka doradztwa podatkowego), który w opinii wskazał, że na termin wygaśnięcia prawa do zwrotu nadpłaty, nie miało wpływu jakiegokolwiek postępowanie administracyjne i sądowe dotyczące sprawy o sygn. akt I SA/Wr 1423/12. Sprawa ta bowiem dotyczyła postępowania w sprawie stwierdzenia nadpłaty (art. 72 o.p.) a nie jej zwrotu (art. 76-80 o.p.).

Natomiast zdaniem Izby - zgodnie z art. 153 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 270 ze zm.) (dalej: p.p.s.a.) ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w orzeczeniu sądu wiążą w sprawie ten sąd oraz organ, którego działanie lub bezczynność było przedmiotem zaskarżenia. W orzecznictwie podkreśla się, że użyte w powyższym przepisie pojęcie „orzeczenia” obejmuje nie tylko sentencję, lecz także uzasadnienie rozstrzygnięcia (orz. WSA z 11. 10. 2012 r., II SA/Wa 879/12, lex nr 1249157; por. też orz. WSAz 17. 10. 2012 r., I SA/Ol 259/12, lex nr 1233446; orz. WSA z 21. 02. 2013 r., II SA/Op 596/12, lex nr 1287006). Związanie oceną prawną, o której mowa w art. 153 p.p.s.a., oznacza zaś, że ani organ administracji, ani sąd administracyjny nie mogą w tej samej sprawie, w przyszłości formułować nowych ocen prawnych, które pozostawałyby w sprzeczności z poglądem wcześniej wyrażonym w uzasadnieniu wyroku i mają obowiązek podporządkowania mu się w pełnym zakresie (orz. WSA z 6. 09.2012 r., II SA/Po 481/12, lex nr 1222394). Związanie, wynikające z tego przepisu, przestaje obowiązywać jedynie w przypadku zmiany stanu prawnego lub zmiany stanu faktycznego (powołane wyżej orz. WSA z 17. 10. 2012 r.).

W wydanym w przedmiotowej sprawie wyroku z dnia 2 kwietnia 2010 r. (II FSK 1939/08) NSA uznał, że „Jeżeli chodzi o stan faktyczny sprawy – nic już nie pozostaje do ustalenia czy wyjaśnienia”. Wymienione w uzasadnieniu kwoty 5.743,123 zł i 4.491,365 zł uznał za nadpłatę, którą organ powinien zwrócić, i to z oprocentowaniem – z urzędu (s.7 uzasadnienia). Ponieważ we wcześniejszej części uzasadnienia jest mowa o tym, że kwota 4.491,365 zł została już zwrócona, oczywistym jest, że chodzi tu o kwotę 5.743,123 zł. Ponadto NSA stwierdził, że prawo do zwrotu nadpłaty nie wygasło, ponieważ nie upłynął jeszcze termin jej zwrotu, wyznaczony przepisem art. 77 § 4 Ordynacji podatkowej (s.7-8 uzasadnienia) .

Powyższe stanowisko, zawarte przez NSA w powołanym wyroku, potwierdził WSA we Wrocławiu w wyroku z dnia 28 lutego 2013 r. (ISA/Wr1423/12) podkreślając, że „ zgodnie z art. 190 w związku z art. 153 i art. 170 p.p.s.a. – zawarta w tym wyroku ocena prawna i wskazania co do

dalszego postępowania – wiązą w sprawie zarówno sądy jak i organy, których działanie lub bezczynność były przedmiotem zaskarżenia.” Zaznaczył, że w wyroku z 2010 r. zostały jednoznacznie sformułowane dyrektywy, odnoszące się do wynikającego z przepisów prawa obowiązku zwrotu nadpłaty i dalsze kontestowanie przez Prezydenta Miasta Wałbrzych tego obowiązku wskazuje na uchylanie się od wykonania prawomocnego wyroku sądu.

Związanie na mocy art. 153 p.p.s.a. organu I instancji zarówno oceną prawną, jak i wskazówkami co do dalszego postępowania, zawartymi w powołanych orzeczeniach sądów, skutkuje w niniejszej sprawie tym, że organ I instancji musi uznać istnienie swojego obowiązku zwrotu spornej kwoty wraz z odsetkami. Nie może bowiem wydać decyzji odmawiającej uznania nadpłaty i nie może uznać, że obowiązek jej zwrotu wygasł. Skoro tak, to musi to zobowiązanie ująć w swoich księgach rachunkowych i stosownych sprawozdaniach. niesłuszne jest bowiem zawarte w wyjaśnieniach Gminy Wałbrzych twierdzenie, że kwota 5.743.123 zł nie jest zobowiązaniem. Nie jest z pewnością zobowiązaniem cywilnoprawnym. Jest jednak zobowiązaniem z tytułu należności o charakterze publicznoprawnym, podobnie jak zobowiązania z tytułu należności o charakterze publicznoprawnym, przysługujące Gminie i Skarbowi Państwa (por. art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 885 ze zm., dalej: u.f.p.). Z niczego nie wynika zaś, że do długu publicznego gminy nie wlicza się zobowiązań o takim charakterze.

W przepisie art. 72 ust. 1 pkt 4 u.f.p. pojęcie zobowiązań nie zostało zawężone do zobowiązań cywilnoprawnych. Zawężenia takiego nie ma także w aktach wykonawczych.

Zobowiązanie do zwrotu nadpłaty w kwocie 5.743.123 zł wynika z prawomocnych orzeczeń sądów (art. 72 ust. 1 pkt 4 lit a u.f.p.). Jak już zaznaczono wcześniej, dla organu podatkowego oznaczają one bowiem, że nie może już wydać decyzji odmawiającej stwierdzenia nadpłaty ani uznać obowiązku jej zwrotu za wygasły. Jej zobowiązanie jest więc już bezsporne – a o to właśnie chodzi w art. 72 ust. 1 pkt 4 u.f.p., co potwierdza § 3 pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego (Dz.U. nr 298, poz. 1767).

W trakcie postępowania pokontrolnego Izba powzięła informację, iż obecnie toczy się sprawa przed Sądem Rejonowym w Wałbrzychu z wniosku Spółki Restrukturyzacji Kopalń SA w Bytomiu o zawiązanie gminy Wałbrzych do próby ugodowej w sprawie o zapłatę kwoty 19.665.228,00 zł, po tym jak Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu. Sąd Rejonowego w Wałbrzychu postanowieniem Sygn. Akt I Co 1048/13 z dnia 14 maja 2013 roku - odrzucił wniosek Spółki Restrukturyzacji Kopalń SA w Bytomiu, uzasadniając swą decyzję tym, iż sprawa nie dotyczy zobowiązań cywilnoprawnych tylko podatkowych. Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy, postanowieniem Sygn. Akt II Cz 611/13 z dnia 28 czerwca 2013 r., uznał Sąd Rejonowego w Wałbrzychu za właściwy do rozpatrzenia przedmiotowej sprawy.

W związku z toczącym się postępowaniem przed Sądem Rejonowym w Wałbrzychu Izba nie formułuje wniosków pokontrolnych oczekując na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy przez

właściwy podmiot. Wnosi również o udzielenie Izbie informacji, przez Prezydenta Wałbrzycha, o wyniku prowadzonego postępowania, po jego zakończeniu.

Do wiadomości:

Pani

Maria Anna Romańska

Przewodnicząca Rady Miejskiej Wałbrzycha

a/a